

גזל הוא לא רק מה שהזיק לנגזל, אלא מה שרוצה ליהנות מדבר שאינו שלו, ולכן אף שמת הגר הנגזל ומדינא הרי זה שלו, מ"מ צריך להוציא מת"י הגזל, וגם זה כשלקחו הכהנים בעצמם חלקם אף שלא החסירו לבעלים כלום, שלא יקילו בזה, משום שגם זה כשלוקחים שלא כדין הוא גזל אף שלא החסירו לנגזל, וכן ענין הבכורים שהנאת פרי הראשון אין זה הנאה אלא להבעלים, ומ"מ צריך ליתן דוקא אלו לכהן, וכשלא יתן אלו יהיה גזל אף שיתן אחרים כנגדן אף שלא מחסיר את הכהנים.

ואיש את קדשיו לו יהיו [ה י]. מה שנאמר דין טוה"נ דתרומה בפרשת גזל הגר [ספרי ו]. נראה דאשמועינן בזה שלא יטעו דרך דבר קדש הוא לגבוה, דבר חול הוא של האדם, ולכן היה צריך להיות גזל הגר דהוא חול טוה"נ שלו להבעלים, ותרומה שהיא קדש שלא יהיה להבעלים, לכן אמר כאן דאף של חול הוא של גבוה, דלכן גזל הגר אין לו טוה"נ אלא לאנשי משמר, ושל קדש הוא של הבעלים שתרומה שהיא קדש טוה"נ לבעלים. ושמעינן מזה שכל הדברים הם של השם ומשלחן גבוה קא זכו אף מה שגשאר בידו לא רק מה שנתן, כהא שאמר דוד המלך ע"ה [דה"א כט יד] ומידך נתנו לך, שמזה חזינן שידע שגם מה שגשאר בידו הוא אוכל בעצמו הוא של השם, כמו בשלמים שגם חלק הבעלים הוא של גבוה, וכן אם הוא לשם שמים הוא קדוש ממש אף שהוא שלו.

★

עוד נראה לומר בטעם מה שנאמר דין טוה"נ דתרומה בפרשת גזל, שהוא להראות שבדין התורה גזל דחוטף מידו כהא דויגזול את החנית וגזל מה שאינו נותן מה שהיבתו תורה שוה. וכהא דאמר בב"מ דף ס"א ע"א דאונאה וריבית יש למילף מגזל, משום

השי"ת במתנה גמורה ברצון טוב, שהוא רק הדברים שהרויח בהיתר ובהכרת טובה להקב"ה, כמאמרם [ברכות לה א] כאן קודם ברכה לה' הארץ וכאן לאחר ברכה נתן לבני אדם.

ש"פ. ברמב"ם ה' תשובה מתחלה בכתיבת המצוה קודם הלכות תשובה איתא דאיכא מצוה בתשובה, ובהלכות נאמר רק דמצוה למי ששב כשחטא להתוודות. ולכאורה לא שייך להחשיב זה למצוה, דהא בלא המצוה הוא אסור לעשות איסורין וכן מובן שיתחרט, וכן הקבלה. ואפשר שהוא מצוה לפשפש אולי חטא, ואף שלא נאמר אלא במי שיסורין באין עליו [ברכות ה א], אפשר הוא מצוה גם בל"ו. ועוד אפשר לומר שהמצוה היא לת"ח ר"ש שישוב אף מדברים שלא נאמר בהם איסור, כהא דסוף האומנין [ב"מ פג א] דאמר רב אין דינא הכי, אף שודאי אין הדין כן, מ"מ לת"ח הוא דינא אף שלא נאמר בתורה משום דמסברא צריך להבין שצריך להתנהג בארחות צדיקים ולילך בדרך טובים, וכן בכל מצוה ומצוה. וזהו באור יראי ה' ברכו את ה' [תהלים קלה כ], יאמרו נא יראי ה' כי לעולם חסדו [שם קיח ד], שיראי ה' לא סגי שיאמרו ויברכו כסתם אדם, אלא שהם צריכים להודות ולברך כפי הכרתם. ומקור לזה שיש לת"ח יותר חיוב ממה שחייבה תורה לסתם אדם, נלמד מזה שחייבה תורה נסכים למי שהתנדב קרבן, אף שבלא נדבתו לקרבן אינו מחוייב, והיינו מכיון שנתגדל בקדושה גדולה ע"י הקרבן שהביא מצד הבנתו להתכפר, לכן חייבתו תורה ביותר חיובים, ובדברים כאלו הוא חיוב התשובה שלא שייך לומר שמחוייב בל"ו.

24/06/2018nkn

וכל תרומה וגו' לכהן לו יהיה ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה [ה ט"י]. פירש"י וכל תרומה וכו' אלו הבכורים וכו' מגיד שטוה"נ לבעלים. מה שנאמר דין טוה"נ לבעלים בפרשת גזל הגר וכן דין הבכורים לכהן. נראה כי הרי מגזל הגר חזינן שאיסור